

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 18 Απριλίου 2012

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α) Προσωρινή Κυβέρνηση Κρήτης.
- β) Ανόρθωση.
- γ) Γραφεία Ανταλλαγής.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2.1

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β (λάβετε υπόψη ότι δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν).

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 δραχμές.	α. 1913
2. Προσφορά 12.000 λιρών των Ελλήνων της Σαμψούντας στο ελληνικό ναυτικό.	β. 1893
3. Ο Κωνσταντίνος για πρώτη φορά στο θρόνο.	γ. 18 Μαρτίου 1901
4. Ο πρίγκιπας Γεώργιος απολύει το Βενιζέλο.	δ. 1911
5. Πτώχευση της Ελλάδας.	ε. 19 Μαΐου 1919
	στ. 1912
	ζ. 26 Φλεβάρη 1905

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Α2.2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Βενιζέλος μετά την απόλυσή του από το Γεώργιο δημοσίευσε στην εφημερίδα «Θέρισο» των Χανίων, την οποία εξέδιδε ο ίδιος, πέντε πολύκροτα άρθρα με το χαρακτηριστικό τίτλο «Γεννηθήτω φως».
2. Σε μια δεκαετία (1922-1931) οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν περίπου κατά 50%.
3. Η βρετανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην πρωτεύουσα, αλλά και τη δημιουργία σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών.
4. Η δεύτερη φάση του διωγμού των Ποντίων οργανώθηκε από τον ίδιο τον Κεμάλ στη Σαμψούντα το Μάιο του 1919.
5. Μετά το 1870 εκφράστηκε η αναγκαιότητα διορισμού περισσότερων υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα.
6. Το Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων ανήγειρε ξύλινα παραπήγματα για τη στέγαση των προσφύγων.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Β1

Πώς διαμορφώθηκε η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων βουλευτών και το εκλογικό σύστημα στην Ελλάδα κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Καταγράψετε τις σχετικές με το προσφυγικό ζήτημα διπλωματικές πράξεις (συνθήκες, συμφωνίες, σύμφωνα φιλίας), που υπέγραψε η Ελλάδα κατά την περίοδο 1924 – 1930. (Να μην αναφερθείτε στις συνέπειές τους στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας.)

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα στοιχεία των παραθεμάτων, του πίνακα και τις ιστορικές σας γνώσεις να καταγράψετε γιατί η Ελλάδα οδηγήθηκε σε οικονομικό αδιέξοδο κατά το Μικρασιατικό πόλεμο (μονάδες 12) και πώς αντιμετωπίστηκε αυτό από την ελληνική κυβέρνηση (μονάδες 13).

(Η απάντηση των δύο ερωτημάτων μπορεί να δοθεί σε ενιαίο κείμενο.)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ἡ ἀνατροπή τῆς οἰκονομικῆς βάσεως τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀπεγύμνωσε καί τὴν νομισματικὴν κυκλοφορίαν ἡμῶν τοῦ στηρίγματός της, κατέστησεν δέ αὐτὴν ἀποτόμως ἀκάλυπτον.

Ἀλέξανδρος Διομήδης,

Τὰ οἰκονομικά τῆς Ἑλλάδος πρὸ καὶ μετὰ τὴν 1^η Νοεμβρίου 1920,

Ἀθῆναι, 1922, σ.21.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ἡ πολιτειακὴ μεταβολὴ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1920, δηλαδή ἡ ἐκλογικὴ ἥττα τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, καὶ ὁ συνεπαγόμενος οἰκονομικὸς ἀποκλεισμός τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς Entente¹ σήμαναν τὴν ἀκύρωση τῶν συμμαχικῶν πιστώσεων. Ἀρα τὰ τραπεζογραμμάτια τῆς ΕΤΕ² ποὺ κυκλοφόρησαν με βάση αὐτὴ τὴ ρύθμιση ἔμειναν ἀκάλυπτα.[...]

Ἀν καὶ ἡ καταγραφή τοῦ συνολικοῦ ἐσωτερικοῦ χρέους ποὺ χρηματοδότησε τὶς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις εἶναι ἐξω ἀπὸ τοὺς στόχους αὐτοῦ τοῦ κειμένου, ἀξίζει νὰ αναφερθεῖ ἡ σύναψη ἀναγκαστικοῦ ἐσωτερικοῦ δανείου με διχοτόμηση τοῦ χαρτονομίσματος, δημοσιονομικὴ ἀλλωστε πρωτοτυπία τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους καὶ τῆς κυβερνήσεως Γούναρη. Ἡ ιδιόρρυθμὴ αὐτὴ χρηματοδότηση τῆς συνεχιζόμενης Μικρασιατικῆς Ἐκστρατείας προκρίθηκε ὡς ταμειακὸ μέσο, καθὼς ἡ κυβέρνηση ἀδυνατούσε νὰ συνάψῃ ἐξωτερικὸ δάνειο, ἐνὼ δὲν ἐπιθυμούσε τὴν περαιτέρω ἐκδοσὴ τραπεζογραμματίων. Σύμφωνα με τὸ Νόμο 2749 τῆς 25^{ης} Μαρτίου τὰ χαρτονομίσματα τῆς ΕΤΕ διχοτομήθηκαν: τὸ ἀριστερὸ τμήμα (οἱ «σταύροι») με τὴν προσωπογραφία τοῦ πρώτου Διοικητῆ Γ. Σταύρου κυκλοφορεῖ κανονικά, ἀλλὰ σὴν μισή ονομαστικὴ ἀξία. Τὸ δεξιὸ τμήμα με τὸ θυρεό («τα στέμματα») μεταβλήθηκε σὲ προσωρινὴ ὁμολογία τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου. Με τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ νομισματικὴ

¹ «Ἀντάντ», ἀναφέρεται ἡ συμμαχία στο σχολικὸ βιβλίο.

² Σύντομογραφία τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος.

κυκλοφορία, που ξεπερνούσε τα 3.100.000.000 δραχμές, μειώθηκε κατά το 50%, ενώ το δάνειο εκδόθηκε στο άρτιο με 6,5% τόκο και προθεσμία εξόφλησης την 1^η Απριλίου 1943.[...] Το αναγκαστικό δάνειο του 1922 επικρίθηκε ότι διασάλευε την εμπιστοσύνη του κοινού προς τα τραπεζογραμμάτια και ότι έπληξε δυσανάλογα τα περισσότερα φτωχά στρώματα του πληθυσμού. Το ίδιο ταμειακό μέτρο εφαρμόστηκε τον Ιανουάριο του 1926, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι έκτακτες δαπάνες για την εγκατάσταση των προσφύγων.

Μπρέγιαννη Αικ., «Οικονομικός εκσυγχρονισμός, πολεμική συγκυρία και πολιτική μετάβαση 1910-1926», στο *Νόμισμα και Νομισματικές Κρίσεις στην Ελλάδα*, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, σ. 190-192.

Πίνακας

Έτος	Έσοδα (Άμεσοι – Έμμεσοι Φόροι) σε εκατομμύρια δραχμές	Έξοδα (Αμυντικές – Υπόλοιπες δαπάνες) σε εκατομμύρια δραχμές
1918	460	1.446
1919	560	1.354
1920	720	1.683
1921	970	2.473
1922	1.910	3.458

(Ο πίνακας στηρίζεται σε σχετικό πίνακα και σε γραφική παράσταση των στοιχείων των εσόδων, που περιλαμβάνονται στο σχετικό άρθρο. Η αναγωγή από το γράφημα έγινε κατά προσέγγιση + /- 5% και αφορά το σύνολο των καταγεγραφομένων εσόδων του ελληνικού κράτους.)

Γιώργος Μητροφάνης, «Τα δημόσια οικονομικά - Οικονομική ανόρθωση και πόλεμοι 1909-1922», *Ιστορία Νέου Ελληνισμού 1770-2000*. Ελληνικά Γράμματα, τ. 6, σ. 122 και 127.

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου και του παραθέματος να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

α) τι γνωρίζετε για τις κύριες πλουτοπαραγωγικές πηγές του Πόντου;

Μονάδες 15

β) πώς διαμορφώθηκε η κίνηση του εμπορίου στον Πόντο μέχρι και τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα.

Μονάδες 10

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η οικονομία του Πόντου στηριζόταν περισσότερο στη γεωργική παραγωγή και το εξαγωγικό και εισαγωγικό εμπόριο καθώς και στην έντονη συναλλακτική ζωή και σαν συνέπεια, στις τραπεζικές εργασίες, παρά στη βιομηχανία, της οποίας οι αρχές θα αναφανούν πολύ αργότερα, όταν πια μια σκληρή και αδυσώπητη συγκυρία θα βάλει την εφιαλτική της τελεία στην ελληνική μεγάλη τραγωδία του 1922 [...].

Αντίθετα, παρά τη γεωργική μορφή της οικονομίας της περιοχής (φυτική παραγωγή) άκμαζε η βιοτεχνία, όπως η χρυσοχοΐα, η λειτουργία, η σιδηρουργική και η ναυπηγική ιστιοφόρων, φυσικά.

Η δενδροκομία είχε στην περιοχή του Πόντου εξαιρετική σπουδαιότητα, χάρη στη μεγάλη γονιμότητα του εδάφους της. Γύρω από τη Ριζούντα παράγονταν πορτοκάλια, πατάτες, κρεμμύδια. Η επαρχία Τραπεζούντας είχε σιτάρι, καλαμπόκι, κριθάρι, βούτυρο, τυρί και όσπρια. Οι επαρχίες Κερασούντας, Τρίπολης και ένα μέρος της Τραπεζούντας είχαν τεράστια παραγωγή φουντουκιών. Κέντρο εξαγωγής των φουντουκιών ήταν η Κερασούντα, από την οποία εξάγονταν κάθε χρόνο γύρω στις 20.000 τόνοι που προορίζονταν για τη Μασσαλία, το Αμβούργο, την Τεργέστη, τη Νέα Υόρκη και τη Ρωσία.

Η περιοχή Αμισού και Πάφρας, εκτός από δημητριακά, ήταν περίφημη για τα καπνά της, που η παραγωγή της ανερχόταν περίπου σε 7.000 τόνους. Καπνά εξαιρετικά είχαν και τα Πλάτανα, κοντά στην Τραπεζούντα.

Γιώργος Λαμψίδης, *Οι πρόσφυγες του 1922*,
Εκδ. Οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 32.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η Τραπεζούντα ήταν κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου. Τα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα σε ετήσια βάση εκτιμούνται γύρω στα 48.000.000 γαλλικά φράγκα ενώ 1.000 περίπου πλοία διαφόρων χωρών φιλοξενούνταν στο λιμάνι της κάθε χρόνο.

Παρθένας Τσοκτουρίδου, *Η Τραπεζούντα - κέντρο ελληνισμού στον Πόντο* (Ιστορική Μελέτη που απέσπασε τον έπαινο "NANA KONTOY")
www.progoniki, Ιστολόγιο της Παρθένας Τσοκτουρίδου